

Mänsklig beröring

Några forskare gjorde ett experiment med några studenter. De fick ligga på en mjuk säng i halvmörker och deras armar var inbäddade i dämpande material. Vad skulle hända när alla signaler eller beröringar upphörde? Några stod ut en timme eller två, några längre och allt fick avbrytas när försökspersonerna blev vansinniga och fick en kollaps. Det blev en personlighetsupplösning.

På ett seniorboende gjordes ett annat försök med boende. Varje dag fick de äldre 20 minuters taktill massage som är en beröring med fingertopparna över axlar och armar. Det blev en mindre revolution. Maten började smaka gott, idéerna återkom, lusten att prata, lyssna på musik, röra på sig och få känslan för frisk luft återkom. Det var som om livet kommit tillbaka. Alltså: vi är flockdjur som behöver beröring och sammanhang för att vara vad vi är.

En gång i tiden sov alla på gården inne i köket. Nu bor majoriteten ensamma i en lägenhet isolerade från andra. Det moderna samhällets utveckling får konsekvensen att människor kan ligga döda i månader eller år utan att någon märker det. Slutsatsen är att den så kallade sociala distanseringen inte är orsakad av coronaviruset utan är ett fenomen som pågått de senaste hundra åren. Vi har utvecklat vårt materiella mående alltmer och fått mer pengar och fler möjligheter, men vad fattas oss? Relationer bryts ned i det vi kallar för stress och brist på tid som är kodbeteckningar för flykt och ett kurragömmaspel. Vi vågar inte mötas när livets skuggsidor blir synliga. I sydliga länder fylls huset inom någon timme med släktingar, grannar och vänner när död och olyckor drabbar någon. I Sverige blir det bara tyst tills ett blomsterbud kommer med blommor och ett kort där sorgen beklagas.

Varför har vi nordbor en funktionsnedsättning när det gäller att tala om det svåra? Då blir vi bara rädda och reduceras till barn som vill gömma sig. Trots materiell rikedom lider vi brist på mänskliga möten där människor vågar erkänna den existentiella ensamheten. Välfärd borde vara att våga prata om hur livet är och hur vi skall förstå det. Min dröm i mikroformat handlar om att en ny folkrörelse kan komma i gång kring det andliga klimatet, relationen mellan människor. Det är den sociala distanseringen som är pudelns kärna. Vi tröstar oss med överkonsumtion som får sina klimatkonsekvenser. Vi kommer aldrig att nå klimatmålen om vi inte förstår sambandet med vårt eget själsliga mående. Mer människa, mindre konsumtion, mindre utsläpp, mer balans i vår kropp och i naturen. Ett steg mot målet är att fokusera på människorna i närmiljön. Avsätt ett antal timmar i veckan för att göra goda gärningar och bidra därmed till att öka humanismen i ett annars så kallt samhälle. Nu är det för många stängda dörrar, men vågar vi öppna någon av dem på glänt?

*Per-Arne Bengtsson, präst i Svenska kyrkan
epost: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*